

Voor u ligt weer een nieuwsbrief van Duurzaam initiatief Markelo noord (DiMn). Graag doen we u weer kort verslag van de zaken, die ons de afgelopen tijd bezig hebben gehouden.

DiMn is een samenwerking van 24 grondeigenaren in het gebied Markelo Noord. Deze samenwerking heeft als doel een duurzamere landbouw, meer biodiversiteit, beter leefgebied voor weidevogels en een gezond bodembeheer. DiMn is opgericht om samen met deze grondeigenaren deze doelstellingen te bereiken. In de afgelopen jaren heeft DiMn al verschillende activiteiten ontplooid om toe te werken naar deze visie. De huidige uitdaging is dat voor deze activiteiten geen langdurige vergoedingen beschikbaar zijn. Qua ligging valt het gebied buiten de benodigde begrenzingsen. DiMn heeft dus als opgave hoe ze

het gehele gebied dusdanig kunnen inrichten (wellicht ook qua kavelligging, maar met name qua financiële stromen) dat duurzame landbouw, meer biodiversiteit, beter leefgebied voor weidevogels en gezond bodembeheer samen kunnen bestaan en er ook invulling wordt gegeven aan de doelen vanuit het NPLG/PPLG. Om deze volgende stap te zetten hebben ze met geld vanuit de GGA-stikstof een verkenning uitgevoerd en hierbij een model opgeleverd (het Markelo Model).

Gebiedsgerichte aanpak stikstof en PPLG

Inhoudelijk drukt de slepende stikstofdiscussie een zwaar stempel op het DiMn gebied. Het zorgt voor grote onzekerheid over de toekomstige bedrijfsontwikkeling. In plaats van af te wachten kiest DiMn voor een proactieve opstelling. Vanuit de overtuiging dat de landbouw zich moet en wil aanpassen aan de veranderingen in de maatschappij. Maar wel onder de harde randvoorwaarde dat de sector een haalbaar en betaalbaar toekomstperspectief wordt geboden.

**Provinciaal Programma
Landelijk Gebied Overijssel**
Toekomst voor ons platteland

De stikstofdiscussie is onderdeel van het PPLG, het Provinciaal Programma Landelijk gebied.

Drie kerndoelen PPLG Overijssel

In het ontwerp van het PPLG programma heeft de provincie Overijssel haar plannen, om te kunnen voldoen aan de door de landelijke politiek gestelde doelen, uitgewerkt.

De door DiMn uitgevoerde inventarisatie van de concrete mogelijkheden, kansen en knelpunten die onder haar leden is uitgevoerd heeft geleid tot een model als mogelijke aanpak voor een gebiedsproces. Er is een uitvoerige verkenning gedaan in het gebied. Er hebben keukentafel-gesprekken plaatsgevonden en de opgehaalde informatie is tegenover de doelen vanuit het PPLG gezet. Dit leidt tot het volgende beeld. Er komt veel op het gebied af, doelen op het gebied van water, klimaat en natuur en stikstof. Deze doelen komen samen op het boerenbedrijf. Om hier invulling aan te geven, zijn er een aantal mogelijkheden, weergegeven in een mengpaneel. Er is echter ook sprake van een grote onderstroom, die relevant is voor elke boer. Het kan om een veelheid aan zaken gaan, zoals de wijze waarop de financiering is geregeld, de leeftijd van de agrariër, eventuele overeenkomsten die bestaan, de fase waarin het bedrijf zich bevindt (afschaling, opschaling, overname, etc.), het kennisniveau van de agrarisch ondernemer, de mogelijkheid tot groei, mogelijkheid tot innovatie, etc. Deze zaken zijn allemaal aan het licht gekomen tijdens de verkenning en hebben voor het inzicht gezorgd dat niet elke boer dezelfde keuzes kan maken.

DiMn is in gesprek met meerdere instanties wo de provincie over het "Markelo Model".

Werkgroepen

In onze vereniging zijn een 5-tal werkgroepen actief waarin vervolgens in elk ook een bestuurslid zitting heeft. Al onze leden zijn actief in 1 of meer werkgroepen.

Akkerranden

De akkerranden in onze gemeente de Hof van Twente zijn dit jaar via de stichting Hooltwark verlopen. Hooltwark heeft voor alle bewoners van het buitengebied de mogelijkheid aangeboden om perceel randen in te zaaien met een kruiden- of bloemenmengsel. De meeste van onze leden hebben zich op de info avond gelijk aangemeld.

Teun-Jan Roeterdink heeft inmiddels vele kilometers ingezaaid en de meeste randen komen al in bloei.

Voor het project hebben we de gemeente gevraagd om bij de locaties en inrichting van akkerranden rekening te houden met mogelijke knelpunten zoals valwild** door verkeer. Helaas is hier niet goed over gecommuniceerd aan de deelnemers. Wij zien nog steeds akkerranden langs wegen waar wildspiegels staan. De gedeelten waar wildspiegels staan zijn de meest voorkomende

knelpunten valwild. Wij zullen volgend jaar hier de gemeente en Hooltwark extra op attenderen.

** Valwild zijn dieren, die in de vrije natuur leven en sterven als gevolg van een ongeval, verdrinking of aanrijding.

Weidevogels

Deze werkgroep bestaat uit een 5 leden van DiMn, aangevuld met de 5 vrijwilligers van de stichting Weidevogels Hof van Twente en Hooltwark. Zowel dit als vorig voorjaar en zomer hebben de leden van de werkgroepen het aantal weidevogels en met name ook het aantal nesten met eieren in ons gebied nauwkeurig in kaart gebracht. Voor het betreden van de percelen hebben zij meerjarig toestemming van onze leden.

Jaarlijks maakt de werkgroep een excursie door het gebied om te kijken hoe de weidevogels er voor staan.

In het overzicht van uit de Boerenlandmonitor, waarin de waarneming mbt weidevogels landelijk worden vastgelegd, is goed te zien dat de aantallen in ons gebied sinds de start van de werkgroep in 2019, aanzienlijk zijn toegenomen. Ook ons aandeel in het totaal van de Gemeente HvT is van 4,8% in 2020 gestegen naar 11,6% in 2022. Helaas laat - in lijn met de landelijke trend - de ontwikkeling van de weidevogelpopulatie

in de breedte te wensen over. Oorzaken zijn oa. de droogte en predatie, maar ook het leefgebied is voor verbetering vatbaar. Daarom is al in 2021 gekeken of er locaties in ons gebied zijn, die in potentie geschikt – te maken - zijn voor plas-dras. Een Plas-Dras gebied staat met name in het voorjaar deels ca 10-20cm onder water en wordt gedurende die periode zo veel mogelijk met rust gelaten om de weidevogels optimale de kans te geven hun jongen groot te brengen. Bij een 3-tal DiMn leden zijn inmiddels Plas-Dras gebieden gerealiseerd. Met deze boeren zijn overeenkomsten gesloten, waarin afspraken zijn gemaakt met voorwaarden voor het onderhoud van het gebied, maar ook over de vergoeding van de eenmalige aanlegkosten alsook de jaarlijkse vergoeding die zij ontvangen wegens inkomstenderving. Ook zijn er maatregelen genomen om predatie zo veel mogelijk tegen te gaan.

Water en bodem

In samenspraak met de werkgroep weidevogels zijn op een aantal plaatsen aanpassingen doorgevoerd om de afvoer van water beter te kunnen reguleren rond de gerealiseerde Plas-Dras gebieden rond de

Winterkamperweg. Daarvoor is een plan opgesteld en uitgevoerd. Voor een deel van de kosten is subsidie aangevraagd en ontvangen vanuit het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW).

In overleg met de twee waterschappen Rijn en IJssel en Vechtstromen is er gekeken hoe we aanpassingen kunnen verrichten om verdroging tegen te gaan. De verdroging in het DiMn gebied wordt natuurlijk veroorzaakt door vier van de laatste vijf droge zomers, maar deze verdroging wordt mede veroorzaakt door Vitens door het oppompen van drinkwater,

maar de grootste boosdoener is de zandwinning de Domelaar. Ook het natuurgebied de Borkeld, (DiMn gebied is een afstroom gebied) heeft te maken met verdroging. Het plaatsen van een kleine stuw in de potbeek kan daar een positieve bijdrage leveren.

Door goed bodembeheer door onze leden proberen we overtollige hoeveelheden water in het voorjaar op te slaan in de bodem zodat deze weer beschikbaar komt in de droge periodes. Door andere gewassen te zaaien die dieper wortelen helpen we ook om verdroging tegen te gaan.

Kringlopen sluiten

De zuivelfabrieken verplichten hun melkveehouders jaarlijks een kringloopwijzer in te vullen. Deze laat zien waar de sterke en zwakke punten op het bedrijf zijn als het gaat om mineralenbenutting. Een efficiënt mineralengebruik leidt tot hogere gewasopbrengsten en/of minder verliezen van mineralen. Hierdoor kan een melkveehouder dus zijn bedrijfsvoering verbeteren en kosten besparen. Bovendien is het ook goed voor het milieu.

Afgelopen jaar zijn de melkveehouders binnen DiMn verdergegaan met het optimaliseren van de kringloop op de melkveebedrijven. Door de hoge kosten van krachtvoer en kunstmest is gekeken hoe hier zo efficiënt mogelijk mee om te gaan. Dit kan door te kiezen voor andere kunstmestsoorten die beter passen bij de verschillende momenten in het jaar. Verder is gekeken naar het zelf telen van gewassen die krachtvoer kunnen vervangen en het verlagen van de hoeveelheid eiwit die aan de dieren gevoerd moet worden. Naast stikstof komt er ook steeds meer druk vanuit de supermarkten om de CO₂ foodprint van zuivel en vlees te verlagen. Dit betekent dat de melkveebedrijven binnen DiMn moeten werken aan het verlagen van de CO₂ productie. Afgelopen winter hebben de deelnemers hier plannen voor gemaakt. Om de CO₂ foodprint te verlagen is het vooral belangrijk om zoveel mogelijk producten te voeren die komen van eigen land. Dit heeft weer een directe link met de kringloop van de melkveebedrijven.

Nieuwe activiteiten

Opslag van koolstof in de bodem biedt kansen voor de landbouw om de uitstoot van CO₂ te verminderen en daarmee bij te dragen aan de klimaatopgave. Het DiMn gebied doet mee aan een landelijke studie. Op een 6-tal verschillende locaties (grondgebruik, bodemtype) is uitgebreid bodemonderzoek gedaan en loopt er een proef met het onderzaaien van gras voordat de mais is gepoot.

Verder loopt er een test om koolstof en bacteriën aan de mest toe te voegen. De verwachting is dat er minder ammoniak wordt gevormd, hetgeen lagere stal- en veldemissie tot gevolg zal hebben. In samenwerking met de gemeente Hof van Twente wordt ook gekeken naar de mogelijkheden van monovergisters.

Het thema duurzame energie in de landbouw is binnen deze werkgroep meerdere keren besproken. Afgesproken is dat er binnenkort een op onze bedrijven gebaseerde voorlichting wordt georganiseerd over de mogelijkheden tot energiebesparing en alternatieve energiebronnen waarna de leden desgewenst een individuele bedrijfsscans kunnen laten uitvoeren. Zo wordt per bedrijf duidelijk wat de huidige situatie is en welke kansen/knelpunten er liggen voor duurzame energie.

Overige zaken

- In de voorwaarden voor GLB subsidie zijn er diverse wijzigingen aangebracht. In een tweetal sessies zijn de leden wegwijs gemaakt in wat dit voor hun ging betekenen. Daarnaast werd ondersteuning verleend bij het doen dan de gecombineerde opgave hiervoor.
- DiMn heeft zich aangemeld om deel te nemen aan een pilot om te trachten een fonds te vormen waarin bedrijven uit andere sectoren worden aangemoedigd daarin - vanuit hun maatschappelijke verantwoordelijkheid - geld te storten om landbouwers in de gelegenheid te stellen nog duurzamer te gaan werken. Vanuit dit fonds kunnen dan, obv vooraf afgesproken criteria (KPI's), de deelnemers een extra inkomsten verwerven. Eind volgend jaar zal moeten blijken of dit initiatief in de praktijk voldoende ondersteuning verwerft.

Contact

Mocht u vragen of opmerkingen hebben over deze nieuwsbrief dan kunt u contact opnemen via ons mailadres: duurzaaminitiatiefmn@gmail.com

Voor meer informatie kunt u eveneens terecht op onze website:

www.dimn.nl Ook vindt u daar de contactgegevens van onze bestuursleden.

En nieuwe donateurs zijn natuurlijk van harte welkom!